

SŁOWO WILEŃSKIE

Wychodzi codziennie, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych, o g. 4-ej pop.

Adres Redakcji: Wilno, Mickiewicza d. m. 4. Nr. telefonu 156.

Redakcja otwarta od 9-ej rano do 2-giej po południu.
Administracja: od 10-ej rano do 4-ej wieczorem.

CENA NUMERO

5 mk.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za wiersz petytywny jednozłotowy;
przed tekstem 10 mk. polski;
za tekstem 15 mk.; w teście 60 mk.

CZERWIEC Dziś — Maksyma.

8 Jutro — Pryma i Feljaks M.
Środa. Wschód słońca — 3.27.
Zachód słońca — 8.39.

TEATR Y. I. WIDOWISKA.

„Polki” — „Pan! prezosa”.
„Zolnierci” — „Trójka hulańska”.

BIBLIOTEKI I CZYTELNI.

„Uniwersytecka biblioteka” otwarta codziennie prócz niedziel i świąt od g. 9—11 i od 4—6.
„Uniwersytecka czytelnia” otwarta codziennie prócz niedziel i świąt od g. 10—2.
„Biblioteka Gw. Pracy. Nasz” otw. tylko w niedziele od g. 11—1.
„Czytelnia pism i wydawnictw kółek w Domu Ludowym Zaręcze” otwarta codziennie od godz. 4-ej do godz. 8-ej wiecz.

GIEŁDA.

Według notowań banków wileńskich s. dn. 7 czerwca.	
Oskar 600 rb.	925 mr.
100 rb.	360
1000 rb.	118-190
10 rb. złotem	4500
1 rb. srebrm	190
1 rb. dubienm	70
Dumskie 1000 rb.	45
200 rb.	32
Funk smierlingi	3800
Dolary	1070
Franki	82
Marki niemieckie	17.70
Oty	17.25

T. BUNIMOWICZ
72 WIELKA 72
wymienia pieniądze na dogodnych warunkach.

KANTOR Szumański i Kowalski,
WYMIANY Mickiewicza 1.
Wymienia wszelkie waluty i papiery proc. na a. w. w. w. w. Sprzedaj. Miłojewski.

TEATR POLSKI. Sala „Letnia”.
Występ Mary Morfakowej.
Dziś pora try i o. 10. 1.
PANI PREZOSA
krotkowcila 3-akt. Hennequin'a i Veber'a
POCZĄTEK o godz. 8 w.

Najlepsze papierosy
„BALLADA”
z tytoniu rosyjskiego.
Fabryki tytoniowej „Lechia”.
Żądajcie wszędzie.

CENY PRODUKTÓW

z dnia 7 czerwca na targu wileńskim.

Złoty	na pud	1000—1050
Makła żytnia	1100—1150	
— pszenne	2000—2100	
Jęczmień	900—1000	
Gryka	1000—1100	
Siano	—	
Owies	850—950	
Słoma	—	
Stęzka	—	
Otręby	—	
Groch	880—1000	
Marchew	500—600	
Buraki	300—350	
Brukiew	250—300	
Kartofle	240—300	
Sól czarna	280	
Sól biała	450	
Mięso wołowe	1800—3600	
— cielęce	2900—3600	
— baranie	—	
— wieprzowe	3800—4000	
Chleb razowy	za funt	34—25
— białe	40	
Stonina	160—170	
Makło	160—170	
Maślo	200—250	
Całkie	160—200	
Kasza jęczmienna	35	
— perłowa	35	
— gryczana	35	
Ryz	90—110	
Jajka	10 sztuk	30—110
Mleko	kwarta	20—80

Zwołać Sejm w Wilnie!

Wilno, 6 czerwca.
Obrazy polsko-litewskie w Brukseli przeciągnęły się. Depesze, jakie stamtąd nadeszły, brzmią niejasno. Jedne twierdzą, iż oba rządy, to jest: i polski i litewski, przyjęły projekt Hymansa, jako podstawę do dyskusji, inne zaś donoszą, że Litwini wygotowali odrębne projekty, co może wogóle zburzyć wyniki dotychczasowe rokowań polsko-litewskich.

W najbliższych dniach dowiemy się o przebiegu końcowych posiedzeń obu delegacji w Brukseli. Jesito zresztą szczegółów, niedocydujący o niczem. Zasadniczo bowiem Polska i Litwa Kowienka uznają, że projekt Hymansa nadaje się do dyskusji, będąc jej podstawą.

Wedle doniesień Agencji Telegraficznej, konferencje polsko-litewską odroczone zostało, gdyż delegaci Polscy zażądali współuczestnictwa w obradach przedstawicieli Wileńszczyzny, czego Litwini uznać nie chcieli. W następstwie tych nieporozumień musiano odroczyć obrady polsko-litewskie.

Dzięki więc Polsce, dzięki konsekwentnemu postępowaniu jej w sprawie Wileńszczyzny, zainicjowanemu przez znaną Odezwę Naczelnego Wodza, Pilsudskiego, ludność tej ziemi prawdopodobnie będzie mogła wypowiedzieć swe zdanie o przyszłości państwowej Litwy Środkowej.

Charakterystyczne, że nie Litwa, lecz Polska zażywała jego ujawnienia woli Wileńszczyzny. Dowodzi to, iż Ziemia Wileńska jest tak ściśle spójona z Polską, iż ona nie obawia się jej głosu, nie drży przed wyrażeniem woli tej ludności, gdyż wie, jaka jest ta wola. Natomiast Kowno i jego reprezentanci nie mieli odwagi do wypowiedziania tego wniosku... Przeciwnie, zwalczały go. Wiedzą bowiem, że głos Wileńszczyzny zdemaskowałby ich, a ich pretensje uczynił wprost śmiesznymi.

Co więc teraz czynić? Bo, zdaje się, Polska preferuje swe

żądanie, zmierzające do uczestnictwa w przyszłej konferencji delegatów Wileńszczyzny. Kto i kogo ma wysłać, jako przedstawicieli Litwy Środkowej na nowe obrady polsko-litewskie? Czy ma ich mianować gen. Żeligowski, czy delegat rządu polskiego, p. Raczkiewicz, czy jakieś grupy, stronnictwa, narodowości? I na jakiej podstawie? Gdzie poręka, że ci lub owi kandydaci — mniej, czy z partii narodowo-demokratycznej, czy z obozu federalistycznego lub innego stronnictwa — są istotnie i będą wyraziście miłą większością mieszkańców tej ziemi? Takiej gwarancji, czyli poręki, nikt nie da i dać nie może.

Dadzą nam ją tylko, jedynie i wyłącznie wybory do Sejmu Wileńskiego, względnie na sam. Przy wyborach ludność wypowie swą wolę w sprawie przynależności państwowej Wileńszczyzny, tudzież objawi swe zdanie o projekcie Hymansa. A ogłoszemu tej woli będzie Sejm, który wybierze i wysła otych delegatów na konferencje polsko-litewską, zaopatrzywszy ich w odpowiednie pełnomocnictwa i wskazówki.

Inaczejby dziś wyglądała sprawa Wileńszczyzny, gdyby nie odroczone zwołania Sejmu Wileńskiego. Zale to jednak są bezskuteczne. Ważniejsze, by nie powtórzone poprzedniego błędu.

Dlatego należy i przeprowadzić wybory do Sejmu Wileńskiego, omówić na nim zagadnienia, dotyczące przyszłości tej krainy, wybrać delegatów na konferencje polsko-litewską i zaznaczyć jasno, wyraźnie, bez jakichkolwiek wątpliwości, wolę Wileńszczyzny.

Materiały, potrzebne do wyborów, są przygotowane. Aparat, do ich przeprowadzenia, także.

Więc, nie zwlekając, — powtarzamy — trzeba natychmiast przystąpić do wyborów i zwołania Sejmu Wileńskiego! Im prędzej, tem lepiej! t. k.

Litwini nie godzą się na udział delegatów Wileńszczyzny w konferencji.

BRUKSELA. (E.E.). Delegacja kowieńska opublikowała oświadczenie, że Litwini nie zgadzają się na dopuszczenie

przedstawicieli Wileńszczyzny na konferencje, wobec tego przewidują, że konferencja brukselska spełni na niczem.

BRUKSELA. (E.E.). Delegacja polska i litewska opuściły Brukselę, Hymans złożył Lidze Narodów sprawo-

zdanie o rokowaniach brukselskich na posiedzeniu Ligi w dniu 17 czerwca r. b.

Treść numeru:

Litwini nie chcą udziału delegatów Wileńszczyzny w konferencji polsko-litewskiej.

Zwołać Sejm w Wilnie! Przeciwnie fałszowaniu historii na niekorzyść Polski.

Walka o Górny Śląsk. Lloyd George a Polska. Co dzień niesie? Ze świata. — Z Polski. — Z miasta Cypriela egzaminów. Drobnostki. Ze sportu. Depesze. Kronika.

ZE ŚWIATA.

Prośba o uznanie de jure.

RYGA. (Orient). Delegacje Litwy, Estonii i Litwy zwróciły się do prezydenta Hardinga z prośbą o uznanie państw baltickich de jure.

Revolta irlandzka.

LONDON. (Orient). Sinfienic Irlandczy ubrojeni napadli w Dublinie dnia 5 b. m. na ekspozyturę policji angielskiej. W walce, która powstała, zabito 6 angiolków, kilkunastu rannono. Zamachy miały miejsce na kilku ulicach Dublina.

Pogrom Gereków.

KONSTANTYNOPOL. (Orient). W Trapezundzie zbrojne bandy tureckie napadły na mieszkanka Gereków, mordując ludność i niszcząc mienie kupców greckich. Turcy mordowali nawet dzieci greckie.

Dymisja gabinetu łotewskiego.

RYGA. 6-VI. (E. E.). Gabinet Ulmanisa podał się do dymisji. Misja tworzenia nowego gabinetu będzie prawdopodobnie powierzona członkowi łotewskiego związku chłopskiego Czako.

Umowa polsko-niemiecka.

WIESBADEN. (Orient). Członek polskiej komisji restrytacyjnej pan Stoipie podpisał z rządem niemieckim umowę, na mocy której Niemcy zobowiązali się do stycznia 1924 roku dostarczyć Polsce przeszło 35 tysięcy koni i 100 reproduktorów.

Komisja rozjemcza.

WARSZAWA. (Orient). Ze względu na szereg zajęć w pasie pogranicznym rosyjsko-polskim utworzono mieszane komisje rozjemcze na terytorium obu państw. Zadaniem komisji będzie rozpatrywanie zażaleń osób w pasie pogranicznym aż do chwili ostatecznego wytyknięcia granic.

Z ostatniej chwili.

Piłsudski na Pomorzu.

WARSZAWA. (E. E.). Naczelnik Państwa w towarzysztwie generała Sosnkowskiego udał się na Pomorze. Zjechał on miasto Toruń, Bydgoszcz i Grudziądz. W czasie wizyty w Toruniu Naczelnik Państwa udekoruje krzyżem Virtuti Militari wielu oficerów marynarki i złoży wieniec na pomniku Kopernika.

BYDGOSZCZ. 6-VI. (E. E.). Dziś o 10 rano przybył do Bydgoszczy Naczelnik Państwa. Ulice miasta udekorowane. Organizacje, wojsko i szkoły ustawiono szpaleralami.

Z POLSKI.

We Lwowie

rozpoczął się zjazd sędziów i prokuratorów ze wschodniej Galicji w sprawie upełnienia urzędników sądowych.

W Poznaniu

komisja okręgowa ziemską porządku plebanów zastawia ustawę o reformie rolniej, postanawiając wyłuszczyć dwa majątki w powiecie Tucholskim: Lyskowo, należące do p. Caspariego, i Madromierz, własność p. Buchholza.

Co dzień niesie?

O umiarkowaniu.

Chwila obecna, jak to widzieć z całego szeregu zagadnień politycznych Polski, wymaga wyjątkowej ciszy i niegdy w dziedzinie polityki. Tambardiel, jeżeli chodzi o sprawy, wywołujące podniecenie i zdenerwowanie.

Ostatnio zachorowaliśmy na wietanie. Nikt nie zaprzeczy, że wiece w chwili odpowiedniej są niezbędne. Zwłaszcza, jeżeli podają rozentuzjamentom tłumom przez filtr myśli politycznej i rozumu przelaną treść. U nas bywa inaczej. Tendencje oświeceniowe i wszystkie ujemne strony wiewodu-demagogiczne dźwierzą prym. I jest to zjawiskiem ujemnym, a jako takie powinno być usunięte.

Bo taktyk rzeczone oświecenie sprawy ubojuwatelnia i uświadamia tłumy i tylko umiarkowane, a zdrowe zasady społeczno-polityczne i w formie umiarkowania, a spokojnie podane wskazania—decydują o wartości materjału narodowo-państwowego, o urobieniu którego chodzi. Zaś rozumem kontrolowane poczynań decydują o przyszłości, do której dążymy. I osłagają cel. wp.

Na posiedzeniu sejmu zostanie wniesiona interpelacja Piastów w sprawie zachowania się ks. posła Lutolskiego na zgromadzeniu w Przemyślu, odbytem w dniu 26 zm. Na tem zgromadzeniu ks. Lutolski, charakteryzując rząd Rzeczypospolitej

średniowiecznej inkwizycji dla młodzieży szkolnej. „Biblioteka cała zapisano w przedmiocie bezużyteczności czy szkodziłoby nawet egzaminów. „Egzamin nie ma sensu”, „egzamin niczego nie dowodzi”, „najlepszy uczeń przepada, najgorszy uczeń może wyjść obronną ręką z opresji egzaminu”, „egzamin jest klamstwem: jest po pis bezczelności”. Takie i tym podobne refleksje i nformazy zapisano od niepiętnych czasów. Obrzydliwy one instytucje, nie szkodzić jej. Również wciąż te instytucje uczyły, a ona wciąż—porządnie. Wciąż, co roku o tym czasie myślimy, a dziś już dzieci nasze przebiegają się przez czyszczenie, zwany egzaminem dojrzałości.

Opowiadał nam świeżo nauze, że i w obecności jego na jednej z najlepszych pensji żeńskich w Warszawie „oboleś” uczenie, które wzięte w krzyżowy ogień zapytań, zdenerwowane obecnością delegata ministerjalnego, zapomnieli, kto ratował chrześcijaństwo pod Wiedniem. „Stefan Batory” odpowiedział jedna.

Przepada. Większość areopagu profesorskiego orzekła, że uczenia, która nie wie, że to Sobieski zwyciężył nad Dunajem szarżującemu muzeum, nie jest godna uczczenia na wykłady profesorów uniwersytetu. Druga nie wiedziała, kto jest autorem tragedii „Prometeusz w łożach”. Moglibyśmy zarządzić ankietę w kołach nauczycielskich i przekonałbyśmy się z łatwością, że na dziedziściu—ośmiu albo dwudziestu nie wie, kto jest jedną z wielu tragedji poświęconych Prometeuszowi w dziełach literatury światowej napisali i kto za jej autora uchodzi. Jakim prawem może rozumny egzaminator podobne zadawać pytania? I czego właściwie na takie pytania odpowiedzi miałyby być dowodem? Można nie o dramacie greckim nie wiedzieć, można nie znać imienia Aischylosa, można nie znać różnicy między Sofoklesem a Eurypidem, a można znać tytuł tej tragedji. Można jej nie znać, można o niej zapomnieć a być doskonale obeznanym ze środowiskiem, w którym powstała, z momentem historycznym, który jej dał początek,

można być humanistą, człowiekiem kultury, człowiekiem czującym piękno. Egzaminator, który podobne zadaje pytania, powinien być pozbawiony prawa zنعنا się nad dziełami. A kolegium, które mierzyc, bez przetestu słucha podobnych zapytań i nie protestuje, powinno mieć wytyczone ścieżki dyscyplinarne. I minister oświecenia publicznego dobrać uczynił, gdyby zachodził, nie przedziwiał, na egzamina i wprowadzał do tego areopagu scholastyków trochę zdrowego rozsądku, którego jest wyborcom zacytował nie brakuje w żadnej potrzebie życiowej i w żadnej sytuacji życiowej”.

Niestety podane, przez „Robotnika” fakty bynajmniej nie są osobobnne. (Przypomnę tylko zeszlaczorne egzaminy w szkołach wileńskich i list „ojca”, zamieszczony w jednym z ówczesnych pism polskich w Wilnie—toteż reforma wydaje nam się konieczną i pilną.

Z MIASTA.

Konferencja u g. Żeligowskiego.

W sobotę, na zaproszenie gen. Żeligowskiego, zebrał się u niego przedstawiciel wszystkich ugrupowań politycznych polskich. Obecny był również delegat rządu polskiego, p. Raczkiewicz, wraz ze swoim zastępcą, pulk. Tupalskim, oraz kierownik Biura do spraw Litwy w ministerstwie spraw zagran. p. Kossakowski.

W przesłó dwugodzinny nadzwyczaj ciekawym i tonie bezstronności politycznej utrzymanym referacie przedstawił p. Kossakowski materiał informacyjny, dotyczący sprawy wileńskiej. Materiał ten był do tychczas w swym kształcie niedostępnym dla ogółu, nie należąc do składu min. spraw zag. Podkreślił skład z uznaniem, iż został nie tylko udostępniony w referacie, będącym powtórzeniem tego, co Rząd przedstawił podkomisi sejmowej do sprawy wileńskiej, obszernie streszczonemu w sobotnim „Słowie Wileńskim”, ale również i zapewnienie, że materiał ten nie jest traktowany jako tajny, owszem może być użytkowany dla informacji opinii publicznej i w prasie.

Jestto objaw wysoce pożądanym, świadczący, że jednak ministerium chce wyjść z dziedziny tajnej dyplomacji, przynoszącą więcej szkody, niż pożytku. Fakt zaś, że wileńska opinia wileńska została przez pierwszy zwieta w rachubę, jest tem ważniejszy, że kładzie kres niemożliwemu stosunkom dotychczasowym, kiedy decydowano stałe „o nas bez nas” — ze złą wolą w Kownie, z dobrą w Warszawie, a pełną sumą niekompetencji i ignorancji w Genewie.

Zamieszczone przez nas sprawozdanie z przebiegu obrad podkomisi sejmowej zwalnia nas od obowiązku sumarycznego sprawozdania z posiedzenia sobotniego.

Protest „Odrodzenia”.

Na ręce Generała Żeligowskiego—Naczelnego Dowódcy Wojsk Litwy Środkowej, Polski Związek Ludowy „Odrodzenie” złożył w dniu 4 czerwca r. b. w sprawie deportacji ks. Michała Urbanowicza następujący protest:

„W piątek, dnia 3 czerwca r. b., o godzinie 10-jej wieczorem Główny Zarząd z Lit. „Odrodzenie”, oraz zgromadzeni członkowie i przyjaciele, nie przynusimy przez Dowódcę Miasta Wilna deportacji kapelana wojskowego księdza Michała Urbanowicza.

Ks. Urbanowicz w sobotę, dnia 4 czerwca r. b., o g. 10 rano opuścił Wilno, z którego w ciągu wielu lat przez obec nas władzę administracyjnie deportowan, nalespszych kapelanów katolickich na Wschód.

Przeciw fałszowaniu historii na niekorzyść Polski.

P. Emil Bourgeois o Polsce.

W sell stow. „Alliance Francaise” w Paryżu odbyło się ostatnie zebranie tow. „France-Pologne” z szeregu, poświęconych „zagadnieniom polskim”.

Przewodniczył zebraniu senator Noulens, zaś p. Emil Bourgeois, członek Instytutu francuskiego, mówił o „stosunkach francusko-polskich od Waterloo do 1870”.

„Temat ten — pisze „Temps” — jeszcze przed trziesięciu dniami wydawałby się zajmujący wyłącznie ze względu historycznych; dzisiaj stał się aktualnością bezpośrednią”.

P. Bourgeois w referacie swoim wykazał, że począwszy od Waterloo, w Europie triumfuje polityka, która jest czynliwym dalszym ciągiem, pomimo liberalnych deklaracji, ogłaszanych od czasu do czasu, praktyk Fryderyka II, który w r. 1775 kazał wywieźć z Polski 7.000 dzwiczyn, każdą z jedną krową i trzema dukatami—dla załudnienia Pomorza, którego ludność liczebnie pozostawiała do życia. Mocarstwa kontynentalne wywoła, deportują, rozszkeliwają, wydają sobie wzajemnie Polaków, urągając wszelkim układom i zapewnieniom, a są na to dowody nie w skargach ofiar, lecz w autentycznych dokumentach dyplomatycznych, jakie wymieniali ze sobą wzajemnie przedślawcy.

„Ale, pomimo terroryzmu i po-

strachu, ustanowionym jako system rządowy, Polska nie opuszcza swojej sprawy. Czuję, że wszędzie, gdzie to się czy walka o siłność, ona broni sprawy własnej. Walczy w Portugaliji z Dom Pedro w r. 1832 i 1834; w Belgii, w Hiszpanji, przy boku Mehe-mede Allego; w Rzymie, we Włoszech, na Węgrzech, na Krymie, wreszcie w r. 1870, w armjach francuskich, nie licząc już jej własnych wielkich powstań.

„Historyk zapytuje siebie zawsze — zakończył p. Bourgeois — jaka wartość dla postępowania narodów mają nauki przeszłości i, skromniej jeszcze, czy zupełnie jest pewien tej prawdy, jaką dostrzega jakoby w przeszłości. Ale mełowie stanu nie mają, zdaje się, tych skrupułów i czytają wyrzuty, jakie jeden z nich i to nie z podniecenia skierował w stronę do Polski za to, że pozostawia swoim przyjacielom zadanie przelewania krwi za jej wyzwolenie — pomyśleliśmy, że historia ma przynajmniej prawo wymagać, żeby jej nie fałszowano i obowiązek nie dopuszczać twierdzenia, że Polacy nie umieli umierać za swoją ojczyznę.

„Od stu lat przeszło tak dużo było wymiany ofiar między nimi a nami, że historyk francuski ma prawo przeciwstawiać stosunki francusko polskie temu zuchwałe fałszemu twierdzeniu”.

Pamiętajcie o Górn. Śląsku.

Szkołnictwo polskie na Ukrainie Sowieckiej.

Szkołnictwo polskie na Ukrainie, od chwili wybuchu rewolucji rosyjskiej, rozwijało się bardzo pomyślnie. W r. 1918 było tam 180 szkół polskich rządowych i średnich w Kijowie, Winnicy, Humanu, Barze, Mohylowie, Żytomierzu, Płoskowie, Kamieńcu Podolskim i in. Przeważała część tych szkół utrzymywała się z funduszy, dostarczanych przez organizację ziemską. Gdy na Ukrainie wziędo objęły sowieci, wszystkie zaopiegi pieniężne cofnięto, a szkoły utrzymywane były kosztem społeczeństwa polskiego. Stan ten do-

trwał do końca roku 1919-g. Z wybuchem wojny polsko-bolszewickiej, skutkiem ucisku, wywieranego przez rząd sowiecki na Polaków, szkoły polskie stopniowo zanikły. Do ostatnich czasów dotrwało gimnazjum polskie w Kamieńcu Podolskim, znajdujące się obecnie w stanie likwidacji z powodu braku funduszy i innych trudności. Z licznych szkół ludowych istnieją obecnie tylko cztery, w Winnicy, Dunajewcach, Płoskowie i w Kryminie, ale i te zaledwie wegetują. (K. B. P.). —s—

W sprawie zachowania się ks. Lutolskiego.

Na posiedzeniu sejmu zostanie wniesiona interpelacja Piastów w sprawie zachowania się ks. posła Lutolskiego na zgromadzeniu w Przemyślu, odbytem w dniu 26 zm. Na tem zgromadzeniu ks. Lutolski, charakteryzując rząd Rzeczypospolitej

Polskiej, nazwał go „rządem bandytów i koniokradów”. Interpelanci domagają się przeprowadzenia śledztwa i urodożenia przeciwko ks. Lutolskiemu odpowiednich kroków i zdania o tem sprawy sejmowej.

NAUKA I WYCHOWANIE.

Czyszczenie egzaminów.

Pod powyższym tytułem warszawski „Robotnik” zamieszcza cały szereg uwag, zdaniem naszym, niepozbawionych słuszności.

Sprawa reform szkolnych, a szczególnie praktykowanego dotychczas systemu egzaminów końcowych i przejściowych niejednokrotnie była poruszana przez wybitnych pedagogów i jakos dotychczas nie ruszyła z miejsca.

Ponieważ jestto sprawa i b. paląca i bardzo ważna, podajemy niektóre wyjątki z „Robotnika”, zaznaczając, iż bynajmniej nie mamy zamiaru ani podrywać powagi władz szkolnych, ani dotknąć nikogo z profesorów. Chodzi nam jedynie o dobro młodzieży szkolnej, to faktycznej siły całego narodu. Egzamin w obecnie praktykowanej formie jest rzeczywiście przeważnie dziełem przypadku, będąc jednocześnie czemś w rodzaju

średniowiecznej inkwizycji dla młodzieży szkolnej.

„Biblioteka cała zapisano w przedmiocie bezużyteczności czy szkodziłoby nawet egzaminów. „Egzamin nie ma sensu”, „egzamin niczego nie dowodzi”, „najlepszy uczeń przepada, najgorszy uczeń może wyjść obronną ręką z opresji egzaminu”, „egzamin jest klamstwem: jest po pis bezczelności”. Takie i tym podobne refleksje i nformazy zapisano od niepiętnych czasów. Obrzydliwy one instytucje, nie szkodzić jej. Również wciąż te instytucje uczyły, a ona wciąż—porządnie. Wciąż, co roku o tym czasie myślimy, a dziś już dzieci nasze przebiegają się przez czyszczenie, zwany egzaminem dojrzałości.

Opowiadał nam świeżo nauze, że i w obecności jego na jednej z najlepszych pensji żeńskich w Warszawie „oboleś” uczenie, które wzięte w krzyżowy ogień zapytań, zdenerwowane obecnością delegata ministerjalnego, zapomnieli, kto ratował chrześcijaństwo pod Wiedniem. „Stefan Batory” odpowiedział jedna.

można być humanistą, człowiekiem kultury, człowiekiem czującym piękno.

Egzaminator, który podobne zadaje pytania, powinien być pozbawiony prawa zنعنا się nad dziełami. A kolegium, które mierzyc, bez przetestu słucha podobnych zapytań i nie protestuje, powinno mieć wytyczone ścieżki dyscyplinarne. I minister oświecenia publicznego dobrać uczynił, gdyby zachodził, nie przedziwiał, na egzamina i wprowadzał do tego areopagu scholastyków trochę zdrowego rozsądku, którego jest wyborcom zacytował nie brakuje w żadnej potrzebie życiowej i w żadnej sytuacji życiowej”.

Niestety podane, przez „Robotnika” fakty bynajmniej nie są osobobnne. (Przypomnę tylko zeszlaczorne egzaminy w szkołach wileńskich i list „ojca”, zamieszczony w jednym z ówczesnych pism polskich w Wilnie—toteż reforma wydaje nam się konieczną i pilną.

Niepadagog.

DROBNOSTKI.

Złote myśli Administratora „Słowa Wileńskiego”.

— Poziom prasy polskiej znacznie się obniżył. Dziennikarze, jak szwecy, ustawicznie żądają obecnie podwyżek?

— Że też panom zawsze potrzeba pieniędzy, jak wody rybnymi fi czą jak się, kiedy zwracam do was po pieniądze?

— Administracja nie jest wytwórnią banknotów. Gdybym chciał wydrukować wesele prelekcji zaspokoił, musiałbym założyć fabrykę monet!

— Panom się zdaje, że mieszkać ma jeden dzień, a panowie trzdzieli pensji. Tymczasem jest odwrotnie!

— Czy pan sądzi, że zaliczka w kwocie 10.000 marek jest takąsamą drobnostką, jak pana „Drobnostki” lub taką migawką, jak „Migawki” Welsa?

— A niech się pan ubierze w płaszcz! Na dworze zimno, pan zaś żyje jak na lipiec. Kto spłaci pana zaliczkę, gdy pan umrze?

— Ładny dom? Każdy z was mógłby mieć podobny, mol panowie. Oszczędność! I pracę, jak wlecie. A, przepraszam, czy macie dom?

— Dziś jest interesujący numer. Prawie kolumna ogłoszeń.

— Każdy z was uważa się za geniusza. Ładnieby te genjusze wyglądały, gdyby nie administrator!

— Moje drobne ogłoszenie więcej przynosi korzyści niż pana feljtony.

— Mówią, że dziennikarz trzymają rękę na pulsie społeczeństwa. Która rękę? Bo obie trzymają na mojej kase. Zebrał: Wandik.

— Odczyt dziekana prof. Parczewskiego o projekcie Hymanusa odbędzie się nie we wtorek, jak zostało zapowiedziane, ale w piątek, o czym komunikuje Związek Obrony Woli Ludowej.

— Z Uniwersytetu. J. M. Rektor prof. Dr. Michał Sielicki wyjechał w sprawach służbowych. Zastępuje go we wszystkim Proroktor Ks. Prof. Bronisław Zongolowicz.

— Towarzystwo Miłośników Wilna podaje do wiadomości, że kancelaria jego jest czynna codziennie od godziny 4 — 6 p.p. w lokalu Dziekanatu Szkoły Pieknych Uniwersytetu Stefana Batorego. Kancelaria przyjmuje zapisy na członków i udziela informacje dotyczące Towarzystwa.

— Zbiórka Oddziału Akademickiego przy Związku Bezpieczeństwa Kraju odbędzie się we czwartek, 9-go czerwca, o g. 8 wiecz. w lokalu przy ul. Jagiellońskiej 10, m. 3. Obecność członków jest obowiązkowa.

KRONIKA SPORTOWA.

Akad. Związek Sportowy bije „Sokół” w stosunku 3:1 (1:1).

Match rewanche A. Z. S.—Sokół, oczekiwany ze znacznym zainteresowaniem nielicznych jak dotąd zwolenników futbolu, byłby się może inaczej zakończył, gdyby nie fatalna ulewka, która w połowie gry zmieniła boisko tak fatalnie, że o racjonalnej grze kombinacyjnej nie mogło być mowy. Zwolennicy „Sokoła” mogli w pierwszym kwadransie śmiało liczyć na zwycięstwo swych protegowanych, którzy ogromnym zapałem wzięli w grę. W ośrodku ośrodków rozpoczęli grę, przeplatana nawet udatnymi kombinacjami. Wynikiem jej był pierwszy punkt na korzyść „Sokoła” zasłużony, choć z winy obrońców A. Z. S. uzyskany w 12ej minucie zawodów. Po stracie jednej bramki Akademicy, jakgdyby teraz dopiero pobudzeni szeregiem ataków, forsując gwałtownie piłkę ku bramce przeciwnika, tak, że gra chwila mi stała się brutalną. Uślawiona te paraliżuje niezadowolony bramkarz „Sokoła”, zawsze czujny, przytomny i odważny. Po całym szeregu emocjonujących momentów przed jedną i drugą bramką A. Z. S. w 44 minucie pierwszej części strzałem z odległości paru kroków wyrównują szanse.

Mając w pierwszej połowie deszcz, przemienia się w ulewę, co szanse drużyny, zajmującej w drugiej części niższą część boiska, zmniejsza do minimum. Jeden atak po drugim jeżdże po boisku ku bramce „Sokoła”. Zawinięty przed jednym z obrońców traci karny, doskonale strzelony, znaczący drugi punkt, a wkrótce potem uduła atak trzeci i ostatni na rzecz zwycięzców. Wskutek zamiany bramek po deszczu, wobec różnicy terenu, przewaga A. Z. S. w drugiej połowie była aż nadto widoczna.

„Sokół” na wielo do zwycięstwa swemu w tym dniu świetnie usposobionemu bramkarzowi. Jego krótko przed końcem stylowo wykonanej „robinzonady”, ratującą czwartą nieomal pewną bramkę, nie powstałoby się najlepszy bramkarz polski. Miał ten ulewającą szereg drobnych braków w organizacji zawodów, których należałoby bezwzględnie uuniknąć. Przedewszystkiem publiczności nie można stanowczo wpuścić na boisko, na linę autową bramkę i siedzieli. Siedzieli autowi ewentualnie bramkowi musza zdawać sobie sprawę ze swego zadania, poruszać się w kierunku piłki, mieć zęgarke naregulowaną, czasem sięgając i trwał choregawki.

Pod adresem graczy uczynić muś uwagę, że krzyki na boisku, rozmowy z publicznością, „wzmocnienie się” wreszcie cytyną podczas gry jest niedopuszczalne i rażące.

Najważniejsze wreszcie to konieczność badania obuwia wszystkich grających przed zawodami, gdyż używane obecnie, zamiast futbolowych, buty kieszpo przebite z koszykowymi, jakoteż inne podkute i t. p. spowodować mogą ciężkie wypadki obrażeń. O tem pamiętać powinien nie tylko sędzia, ale dany klub i każdy z poszczególnych graczy. (w.)

Bieg belwederski.

Jak to w sobotnim numerze „Słowa Wileńskiego” przepowiedzieliśmy, wygrał go w doskonałym czasie członek lwowski „Pogoni”, kpt. Baran. Do omówienia tych zawodów powrócimy jeszcz.

TEATRY I MUZYKA.

W Teatrze Polakim idzie doskonała farsa Hennequin’a i Vebera „Pani Prezesaowa”, z niesłabnącem powodzeniem przy wypełnieniu stale widzowi. Zgrany już obecnie zespół, ze znakomitą p. Mrozińską na czele osiąga prawdziwe rekordy śmiechu, co nazwać trzeba nieposłednim sukcesem z uwagi na chłodną zwyżką naszego publicznosci.

Teatr Polski, „Pani prezesaowa”, telnicażająca w swym wyborze na krotchwila Hennequin’a i Vebera, ukaże się dziś po raz ostatni na scenie Teatru polskiego, potem zjeżdże z repertuaru, ustępując miejsca komedji Billhand’a i Hennequin’a „Pani na służbie”.

Premjera zapowiedziana została na czwartek.

W obu sztukach wystąpi zaszczytnie znana znakomita artystka scen warszawskich Mary Mrozińska, której występy w teatrze wileńskim zyskały ogólne uznanie i cieszą się olbrzymim powodzeniem.

Teatr Żołnierski. Dziś, we środę, 8 maja, poraz 6-ty „Trójka hułajaska”, sztuka mieszczańska w 4 aktach Nestroja.

WYPADKI.

Cztery osoby pokasane przez człowieka, mającego wściekłą krowę.

Onegdaj zdarzył się na jednej z sal ogólnych szpitala powszechnego we Lwowie wstrząsający swą grozą wypadek, dowodzący karygodnego niedbalstwa, panującego w tym zakładzie.

Przed kilku dniami przywieziono do szpitala z pewnej wsi okolicznej wieśniaka, pokasanego przez psa, podejrzanego o wściekliznę i ze względu na równocześnie inne niedomaganie chorego, umieszczono go na wspólnej sali oddziału chorób wewnętrznych, zostającego pod kierownictwem dr-a W. Ze względu na to, że był to „ciekawy wypadek”, że chorego już poczynił zdradzać objawy wodowietru, dr. W. nie kazał go odosobnić, lecz pragnąc go mieć pod ręką, zatrzymał między innymi chorymi, połączając służbę tylko pilniejszego uważanie na pacjenta, któremu przez ten czas zaszykiwano serum antywścieklizne.

Niestety, okazało się, że choroba była bardziej zaawansowana, niż lekarz przypuszczali, co miało nader tragiczne następstwa. Onegdaj nagle wieśniaczek wściekły człowiek zerwał się ze swego łóżka, w ataku wścieklizny pokasał trzech pacjentów na sali i jedną pielęgniarkę. Dopiero po tym incydencie zdecydowano się odosobnić go, wkładając do łóżka z siatki.

— Wielecór klasyczny. Podobnie jak roku zeszłego ukaże się w Wilnie staraniem Zarządu Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich a siłami słuchaczek i słuchaczy Uniwersytetu Stefana Batorego klasyczny utwór grecki. Na przedstawienie to wybrał profesor Bocski, który od długiego szeregu lat jest kierownikiem artystycznym akademickiego kola miłośników dramatu klasycznego w Krakowie „Antygone” jedną z najpiękniejszych sztuk wśród utworów Sofoklesa i wśród tragedji wszystkich narodów i wielków (w przekładzie Kazimierza Gajdara). Partie lineczne ilustrowane będą muzyką Jana Tomasa Sakellaridisa, profesora muzyki bizantyńskiej w Atenach. Zeszłoroczne przedstawienie „Alkestis”, przygotowane przez publiczność z tak wielkim entuzjazmem, daje, gwarancję, iż grającej w zupełności odpowiedzą wysowemu smemu zadaniu, tak, że arcydzieło dramatyczne ukaże się w naszym mieście w szacie godnej wielkiej sztuki greckiej. Przedstawienia odbędą się w dniach 13 i 14 b. m. w sali teatralnej w Ratuszu, ponieważ w Teatrze na Pohulance zamieniono, w celu użycia go na sale obrad sejmowych, scenę na estradę i postawiono na niej w środku salta scenę, a kurtynę i rampe, z oświetleniem usunęto. Czysty dochód przeznaczona jest na Polską Bratnią. Pomoc studentów Uniwersytetu Stefana Batorego. Społeczeństwo nasze, które niezdolne jest robić wyzerpania finansowego, wplerać jak to się dzieje gdzieś indziej, zapomocą trwałych instytucji, potrzebujących pomocy młodzieży akademickiej, korzysta niewątpliwie jak zwykle z tej okazji, aby okazać młodzieży naszej pracującej w tak wyjątkowo trudnych warunkach, swoje sympatie i poprzeć spontanicznie jej intencje.

— Doroczne „Wianki i Sobótki” zapowiedział się tym razem nie zwykłe wspaniałe, połączone Stare. Rzemieślnicze, Teatr Ludowy i P.Z.P. Rozkładają wszelkich starów, by urządzić piękną, swojską, tradycyjną zabawę.

Najwybitniejszą siłą literacką i artystyczną Wilna opracowują jednodniowe pamiątkową z okazji 25-cielic wkrzeszenia przez Staw. Rzemieślnicze prastarego zwycięz. Ogród Bernardyński w dn. 23-VI będzie prawdziwą atrakcją dnia.

— Zarząd kola Starszych Harcerzy w Wilnie komunikuje, iż dnia 9 czerwca, o godz. 20 min. 30, w mieszkaniu pp. Protasiwiczów (Markowa 7) odbędzie się ogólna rada nowego członków Kola z gawędą druha prof. St. Pigonia.

— Ujęcie bandyty. 4 czerwca 1921 roku został ujęty, poszukiwany, niebezpieczny bandyta Jęży Rytynski, o przezwisku „Wielodła Bur-lak”. Aktynnikowa poszukiwała władze sądowno-sędzce, oskarżając go o zabójstwo obywatela Orlowskiego.

ZMARLI.

Wincenś Okuniewicz, 79 l.
Helena Hniedziewicz, 77 l.
Nofia Klimaszewicz, 4 mies.
Zosia Rubinowicz, 10 mies.
Izabella Michniewicz, 73 lat.

KANTOR WYMIANY O. LIPECA i S. ki, Niemiecka 35, (dom banku miedzynar.). Wymiana różnych walut, kupno i sprzedaż 9/10 papierów.

„Rząd i Wojsko”

PISMO TYGODNIOWE.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Szpitalna 12, tel. 175-54.

Warunki przedpłaty: Kwartał z przysyłką nr. 225; miesięcznie nr. 75. Zeszyt pojedynczy nr. 20.

Pojedyncze egzemplarze nabywać można w Administracji „Słowa Wileńskiego”.

Specjalna POLIKLINIKA weneryczn. chorób.

Syfilis (914), moczościowe, białe upływy, niemoc płożowa, skłate i t. p. Godzinj przyjęć: mężczyźni od 9-10 i od 4-7 w. 11 — 1 godzinj.

Ludwisława 14-6, róg Bonifraterskiej.

Najoproczywszy ból głowy i migrenę momentalnie uśmaga proszki z KOGUTKIEM

Migreno-Nervosin. Sprzedają apteki i składki apteczne.

Przedstawia B. cis Riwlin i M. Bloch, ul. Rudnicka 14.

Dr. J. Bernstejn Choroby skórne, weneryczne i moczościowe. Godzinj 9-1 i 4-6. ULICA Mickiewicza 28 m. 6.

Nauczyciel salonowych i balowych tańców M. Frost, ul. Trocka 2, udziela lekko i wesoło szkoleń i w prywatnych mieszkaniach grup i w oddzielnie.

Lekarz - dentysta E. BASKIND.

Witka 33. Leczenie chorób jamy ustnej, plombowanie, usuwanie bólu. Stojące laboratorium protez zębów sztucznych w kaukuczku i biele. Technika bezbolesna. Pierwsze bezpłatnie od 10-12.

Zgubiono

kluczyk członkowską kooperatywy urzędniczej na imię Adama Bobek nr 1294, udzielić się.

Poszukuje 1 lub 2 pokoiów

umeblowanych, najchętniej na Zakęcie Zgłoszenia pismem Zakretowa 10, 11 z. Ożwielski da W. S.

Zgubiona karta zwolnienia z woj.

skala, wydana im imię Józefa Józefowicza, 25-letni, psuk piechoty, uniemożliwia się.

KOZA mleczna, do

U. Lwowska (Józef Stomienka) Nr 3, Izidor Skinder.

Absolut

uniwersytetu paragonidnego udziela lekcji matematyki. Reklama na kondukcję. Ołerty do drukarni „Lux”, da T. Jassusa.

Drukarnia „LUX”

ul. po-Gubernatorska 1. Wykonują wszelkie roboty drukarskie i introligatorskie.